

Vážené kolegyně a vážení kolegové, Uměleckoprůmyslové museum v Praze pro Vás připravilo edukační program k výstavě významného českého keramika Pravoslava Rady.

„Samoobslužný“ edukační program
ve výstavě tvoří několik aktivních zón.

Digitální hra s tvary inspirovanými díly
P. Rady umožňuje návštěvníkům vytváření
vlastních virtuálních objektů. (Ve výstavě
je dovoleno fotografování, takže si návštěv-
níci snímky svých objektů mohou odnést
domů a použít je např. jako tapetu na
mobilním telefonu.)

Jeden z exponátů výstavy, Hlava pro hotel
Hilton z roku 1995, je určen k dotýkání.
U něj na zemi najdete velké pexeso, které
můžete kromě klasického skládání využít
i k hledání a přiřazování jednotlivých karet
k exponátům. Širší variantu papírového
pexesa nabízíme k zakoupení v muzejním
obchodě.

Součástí expozice je projekce animova-
ných filmů Pravoslava Rady: Alarm v režii
Antonína Horáka z roku 1962, Jak ulovit
mamuta v režii Ludvíka Kadlečka z roku
1982 a Myší kočičiny téhož režiséra
z roku 1987.

Školním skupinám jsou ve výstavě
k dispozici polštářky na sezení.

Jako obvykle vám nabízíme cyklus kome-
ntovaných prohlídek s kurátorkou výstavy
8. 2., 8. 3. a 5. 4. 2011.

Přednáška Pavla Karouse (15. 2. 2011)
Vetřelci a volavky: plastika ve veřejném
prostoru sedmdesátých a osmdesátých
let reflektuje Radovy keramické realiza-
ce. Přednáška Petra Macka Mezinárodní
keramická sympozia v Bechyni (8. 3. 2011)

akcentuje roli Pravoslava Rady jako jedno-
ho ze zakladatelů symposií.

Program pro školy na objednávku je určen
žákům mateřských škol a žákům prvního
stupně základních škol a vychází z principů
objektového učení. Cílem programu je se-
známit žáky netradiční formou s vystavený-
mi exponáty, s pojmy tvar a dekor, prostor
a plocha.

V průběhu výstavy budou ve spolupráci
s pedagogy a studenty KVV PedF UK
v Praze vytvořeny další edukační programy
pro školy.

Při návštěvě výstavy můžete využít samo-
obslužné pracovní listy Radovy radovánky,
které jsou koncipovány pro děti předškol-
ního a mladšího školního věku a doplněny
pexesem v české a anglické verzi.

V řadě domácností najdete porcelánová
zvířata, stylizovaná do jednoduchých,
čistých tvarů. Autor o nich říká: „Zvířata
byla, jsou a budou radostnými objekty pro
každého umělce a pro keramiky zvlášť.
Poskytují jim nepřeborné množství tvarů,
barev a možností využití grafických technik
k dokončování povrchů. Také mou tvorbou
prochází množství zvířat a zvířátek s chutí
a radostí zpodobněných podle mých před-
stav.“(1)

Asi nejnámější jsou Radovy kočky a lvi,
které dekoruje růžemi, sluníčky, kolečky, vl-
novkami. Velké i malé kočky se tváří přísně,
některé se dokonce mračí a mají doslova
lidské výrazy. Podobný antropocentrický
rys najdeme i v dětských kresbách před-

školního věku. Proto děti Radova vysoce
stylizovaná zvířata a celé dílo přijímají zcela
přirozeně jako něco jim velmi blízkého. Ze
studia dětského výtvarného projevu víme,
že děti jsou symbolisté, nikoliv realisté,
a že jsou schopny konceptualizace ještě
předtím, než se začnou vyjadřovat slovně.

V našich pracovních listech děti nepodce-
ňujeme a nesoustředíme se jen na vnější,
radostnou a zdánlivě jednoduchou podobu
Radovy keramiky. Některé principy zde
vysvětlíme:

1. Rozvoj vizuální gramotnosti

Grafičci Tereza Hejmová a Jan Matoušek vy-
tvořili netradiční popisky exponátů: siluety,
které označují jednotlivé artefakty a diváci
je mohou používat jako navigaci. Také v lis-
tech jsou „navigační a vyhledávací“ úkoly,
které vedou k zapamatování tvaru, jeho
spojení s reálným objektem a k pochopení
výtvarné stylizace. To je v dnešní době
„fotografického realismu“ důležitá činnost,
která vede k změně konvenčního myšlení.

2. Kognitivní činnosti, humor

Spojení vizuálního vjemu s úkolem, který
požaduje „objevení a vytvoření“ humorného
významu, je složitou poznávací činností.
Spojuje se zde vizuální vnímání a slovní
nebo kresebný komentář, který znovuvy-
tvoří individuální význam. Ve skupině si pak
děti svoje „objevy“ humoru sdělují, nebo si
vyměňují svoje výtvarné reakce. Zdánlivě
těžký požadavek - ale děti netřeba podce-
ňovat. Jsme vždy překvapeni, jaký smysl
pro humor mají, kde všude ho objevují a jak
rádi jej vytvářejí.

Ke kognitivní činnosti a schopnosti se vyjádřit symbolicky (kresbou) se váže i další stránka listů, stránka s Hlavonožcem. Je zde vytvořena didaktická vazba mezi dílem profesionála (vysoká míra tvarové stylizace) a dítěte. Děti ve věku kolem tří let vytvářejí kresby lidské figury ve formě tzv. hlavonožců. Kreslení je důležitou součástí socializace a enkulturace. Hlavonožci představují jeden z důležitých mezníků ve vývoji dítěte, schopnost vyvářet reprezentaci, metaforu a vlastní, jedinečný grafický typ. Tuto schopnost originálního vyjadřovacího jazyka děti brzo ztrácejí, a to pod vlivem konvenčních výtvarných úloh a pod silným vlivem „fotograficky realistických“ obrazů (reklama, televize, video, film, internet). Proto podporujeme různorodost „vizuálních“ jazyků stejně tak, jako podporujeme znalost jazyků verbálních. Obojí pozitivně ovlivňuje schopnost nekonvenčního myšlení.

3. Haptické činnosti

Ve výstavě najdete keramický objekt, kterého se můžete dotýkat, hladit ho, prozkoumávat. Z kognitivního hlediska jde o rozvoj vnitropsychického kognitivního modelu jedince. Pojem prostoru, času, polohy, místa, prostoru, kvality (např. dole, nahoře, vzadu, vpředu, zde a tam, hladké, hrubé, studené, teplé, atd.) jsou tzv. bázové koncepty, které nejsou přístupné jazykovému vyjádření, ale „existenciálnímu prožitku“. (2)

4. Vazba na blízkou zkušenost

Učení probíhá často odtrženě od blízké, žité zkušenosti dítěte. Listy s Hodinami, Nádobím, Zvířaty a Dárkem umožňují pracovat se zážitky dětí z rodiny, s lidmi jim blízkými, s věcmi, které mají rády, se

vzpomínkami na emocionálně významné události.

5. Tvorba, spolupráce

K nim patří i pohádky a lidé, kteří je dětem čtou. Zařadili jsme pohádku Jak šlo vejce na vandr. Děti si mohou vytvořit loutky pro papírové divadlo a s rodiči, prarodiči a kamarády si pohádku zahrát. Společná tvůrčí činnost a hra je jedinečnou možností, jak narušit pasivní stereotyp osamělé počítačové a televizní zábavy.

Milí dospělí! Nenechávejte vše na dětech. Všechny činnosti a návrhy na aktivní uchoopení výstavy si vyzkoušejte sami. Možná budete překvapeni.

Zdraví vás autorky edukačního programu Vladimíra Sehnalíková, Marie Fulková a studentky prvního ročníku magisterského studia učitelství výtvarné výchovy KVV PedF UK v Praze.